

KV-notat nr. 6/2012 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Sognekraft AS	Middelthuns gate 29
Fylke/kommune:	Sogn og Fjordane fylke / Vik kommune	Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO
Ansvarlig:	Carsten S. Jensen	Sign.: <i>Carsten S. Jensen</i> Telefon: 22 95 95 95
Saksbehandler:	Laila P. Høivik	Sign.: <i>Laila P. Høivik</i> Telefaks: 22 95 90 00
Dato:	15 MAR 2013	E-post: nve@nve.no
Vår ref.:	NVE 200803245-28	Internett: www.nve.no
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	Org. nr.: NO 970 205 039 MVA
		Bankkonto: 0827 10 14156

Søknad om tillatelse til å bygge Nyasetdalen kraftverk i Vik kommune, Sogn og Fjordane fylke

Innhold

Sammendrag	2
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	10
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	11
NVEs vurdering	14
NVEs konklusjon	18

Sammendrag

Sognekraft AS har søkt om tillatelse til å bygge et småkraftverk i Nyasetdalen i Feios, som ligger i Vik kommune i Sogn og Fjordane. Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg. Sognekraft er også tiltakshaver for et større vannkraftprosjekt i Feios.

Kraftverket skal etter planene utnytte fallet mellom kote 770 og 470 i Nyasetelvi. Søknaden omfattet overføring av en mindre bekk til inntaket. Vannveien blir et nedgravd rør, med en lengde på om lag 1700 meter. Det er planlagt én elvekryssing, i rørbro. Adkomst til inntaket vil bli i rørtraseen, på permanent skogsbilvei. Fra kraftstasjonen vil vannet slippes direkte i et bekkeinntak til planlagte Feios kraftverk. Kraftstasjonen tilkobles planlagt linje for Feios kraftverk med en opphengt 22 kV-luftlinje på om lag 1250 meter.

Høringspartene har for det meste vært positive til søknaden, men har bedt om tilpasninger og avbøtende tiltak, særlig minstevannføring. Sogn og Fjordane Turlag har vært mest negative til prosjektet, av hensyn til friluftslivinteresser og den allerede planlagte utbyggingen i Feios.

En flytting av inntaket ned til et område med mindre innsyn vil avbøte konsekvensene for landskapet og friluftslivet i fjellområdene rundt betydelig. En minstevannføring vil også bidra til bevare noe av elvas karakter og landskapsinntrykk, og vil gjøre det mulig for fossefall å fortsatt hekke og finne næring i elven. Vi kan ikke se at det foreligger andre forhold som berører allmenne interesser i vesentlig grad.

En utbygging etter omsøkt plan uten minstevannføring vil gi om lag 6,6 GWh/år. En utbygging med flyttet inntak og slipp av tilnærmet 5-persentil vannføring året rundt vil gi ca 4,5 GWh årlig i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De to siste årene har NVE klarert om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene og nytten av tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir derfor Sognekraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Nyasetdalen kraftverk. Tillatelsen forutsetter bl.a. krav om at inntaket flyttes nedover mot kote 720, at den planlagte bekkeoverføringen sløyfes og at elvekryssingen skal gjøres ved nedgravd rør.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Sognekraft AS, datert 14.07.2010:

"Sognekraft AS ønskjer å utnytte vassfallet i Nyasetelvi i Vik kommune i Sogn og Fjordane fylke, og søker med dette om følgjande løyve:

1. *Etter vassressurslova, jf. § 8, om løyve til å byggje Nyasetdalen Kraftverk.*
2. *Etter energilova om løyve til bygging og drift av Nyasetdalen Kraftverk, med tilhøyrande koplingsanlegg og krafllinjer som skildra i søknaden."*

Hoveddata for projektet fremgår av tabellen under:

Nyasetdalen kraftverk, hoveddata		
TILSIG		Hovudalternativ
Nedbørfelt	km ²	4,66
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	12,06
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	82,0
Middelvassføring	m ³ /s	0,382
Alminnelig lågvassføring	l/s	26
5-persentil sommar (1/5-30/9)	l/s	123
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s el. l/s	17
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	770
Avløp	moh.	470
Lengde på elvestrekning	m	1700
Brutto fallhøgde	m	300
Midlare energiekvivalent	kWh/m ³	
Slukeevne, maks	l/s	800
Slukeevne, min	l/s	40
Tilløpsrøyr, diameter	mm	600
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrøyr/tunnel, lengde	m	1700
Installert effekt, maks	MW	2
Brukstid	timer	3342
MAGASIN		
Magasinvolum	m ³	420
HRV	moh.	470
LRV	moh.	470
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,23
Produksjon, sommar (1/5 - 30/9)	GWh	4,43
Produksjon, årlig middel	GWh	6,66
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	18,21
Utbyggingspris	kr/kWh	2,73

GENERATOR

Yting	2,22 MVA
Spenning	0,69 kV

TRANSFORMATOR

Yting	2,3 MVA
Omsetning	0,69 kV / 22 kV

NETTILKNYTING (kraftlinjer/kablar)

Lengde	1 km
Nominell spenning	22 kV
Luftlinje el. jordkabel	Luftlinje

Høring og distriktsbehandling

Søknaden behandles etter bestemmelsene i vannressursloven, og har vært kunngjort i Sogn Avis og Firdaposten. Videre er søknaden sendt på høring til Vik kommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane fylkeskommune, natur- og friluftslivsorganisasjoner og lokale næringsorganisasjoner. NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane skrev i e-post av 12.09.2011:

"Sognekraft har søkt om konsesjon til Nyasetdalen kraftverk. Vi har ikkje vore på synfaring på denne saka, men var i nedre del av området i samband med søknad om Feios kraftverk. Nyasetelvi er ei sidegrein i øvre del av Feioselvi. Vi viser til vedlegg med data for planlagde kraftverk.

Vurdering

Til søkjar opplyser vi at Fylkesmannen skal vurdere denne saka i høve til allmenne interesser, jf. § 8 i vassressurslova. Dette omfattar tema som naturmiljø (m.a. landskap, biologisk mangfald, inngrepsfrie naturområde, fisk) og friluftsliv. NVE har avgjerdsrett etter vassressurslova. Vidare vurderer Fylkesmannen søknaden i høve til lakse- og innlandsfiskelova og ureiningslova. Miljøverndepartementet har avgjerdsrett etter ureiningslova når det gjeld uttak av vatn i samband med vasskraftutbygging. Fylkesmannen og andre forvaltningsorgan skal også vurdere saka i høve til naturmangfaldlova.

Det er ikkje tidlegare registrert eller i samband med søknaden funne sjeldne eller raudlista artar og naturtypar i det aktuelle området. Dei største allmenne interessene er ut i frå dette knytte til innsyn frå viktig turrute og reduksjon av inngrepsfrie område (INON).

Utbygginga må sjåast i samanheng med ev. utbygging av Feios kraftverk. Det er tale om ein høvesvis stor INON-reduksjon, men likevel ikkje i verneområde eller villmarksprega område. For vidare opplysningar om friluftslivsinteresser viser vi til fråsegn frå Sogn og Fjordane Turlag datert 08.10.2010.

I søknaden er det lagt opp til å ikkje ha minstevassføring i elva. Dette er ikkje i tråd med dagens vassdragsforvaltning. Sjølv om det ikkje er funne sjeldne artar knytt til elva og det vassdragsnære området vil det likevel vere behov for å oppretthalde eit vist minstenivå av liv i elva. Det er heller ikkje slik at faunaen i elva er undersøkt med tanke på tørrlegging. I utgangspunktet vil vi rå til at det vert kravd minstevassføring tilsvarende 5-persentil sommar og alminneleg lågvassføring om vinteren.

Tilråding

Med føresetnad om minstevassføring heile året vurderer Fylkesmannen at den omsøkte utbygginga er akseptabel i høve til allmenne interesser.”

Ved fylkesutvalsmøte 09.02.11 gjorde **Sogn og Fjordane fylkeskommune** slikt vedtak:

”Sogn og Fjordane fylkeskommune rår til at det vert gitt løyve til bygging av Nyasetdalen kraftverk fordi fordelane av tiltaket vert vurdert til å vere større enn ulempene for allmenne og private interesser.

Av omsyn til landskap og biologisk mangfald bør det sleppast minstevassføring frå inntaket tilsvarande alminneleg lågvassføring 26 liter/sek heile året.”

Sitat fra fylkesrådmannens vurdering og konklusjon:

”Fordelane ved tiltaket er først og fremst av økonomisk karakter og knytt til energiproduksjon på 6,6 GWh/år. Kraftverket vil bidra til lokalt næringsgrunnlag og skatteinntekter. Aktuelle ulemper vil vere knytt til skade og inngrep for landskap og biologisk mangfald i samband med byggetiltak som inntaksdam, nedgravd rørgate/anleggsveg, elvekryssing for rørgate, kraftstasjonsbygg og redusert vassføring i Nyasetelvi.

I framlegg til regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging er det retningslinjer for korleis ulike arealinteresser skal handterast i samband med vasskraftutbygging. Ut frå dei konsekvensutgreiingane utbyggjar har gjennomført, er det få arealinteresser av den typen som er nemnt i retningslinjene, som vert påverka av utbygginga

Friluftsliv

Inntaksdam og deler av røyrkata vil ligge i eit stort regionalt viktig friluftsområde, knytt til Fresvikbreen. Det aktuelle friluftsområdet er i stor grad også inngrepsfri natur. I planforslaget som nemnt er regionale friluftsområde med få eller ingen menneskelege inngrep gitt 2. prioritet, med tilhøyrande forslag til retningslinjer: “Interesser av svært stor verdi. Med avbøtande tiltak som opprettheld verdien til den aktuelle arealinteressa, vil fylkeskommunen normalt vere positiv til å rå til at konsesjon blir gjeve”.

Avbøtande tiltak for å ta i vare friluftsjinteressene vil m.a. vere minstevassføring og andre landskapstilpassingar av vasskraftanlegget. I søknaden er det nemnt at det har gått ein sti langs elva og opp til inntaket. Stiar er gitt 3. prioritet i nemnte framlegg til regional plan, og det betyr at ein bør søkje å ta vare på dei ved vasskraftutbyggingar.

Automatisk freda kulturminne

Fylkesrådmannen kjenner ikkje til registrerte automatisk freda kulturminne innafor området som vert omfatta av utbyggingstiltaket. Det kan likevel ikkje utelukkast at det ligg til no uregistrerte automatisk freda kulturminne under markoverflata. Fylkesrådmannen ber difor om at dei som skal gjere arbeid i marka vert gjort merksam på følgjande:

”Ein har plikt til å vise varsemd og til straks å melde ifrå til Kulturavdelinga dersom ein under jordarbeid skulle støyte på automatisk freda kulturminne, jf. Lov om kulturminne § 8, 2.ledd.”

Kulturminne frå nyare tid

Dersom viktige og markerte kulturminne frå nyare tid, etter år 1537, vert direkte eller indirekte råka av planlagde tiltak, må tiltaka justerast på ein slik måte at kulturminna kan takast vare på.

I den grad det er mogeleg, må det ikkje gjerast skade på kulturlandskapselement som geiler, vegar, steingardar, bakkereiner, bygningar eller andre synelege spor etter tidlegare landbruksaktivitet i området. Gamle ræser og vegar er å sjå på som kulturminne og viktige element i landskapet. For å få minst mogeleg synelege spor i landskapet og ei raskare revegetering, er det viktig å nytte naturleg vegetasjon frå staden (torv) til overdekking av grøftene.

Samla vurdering

Vik kommune uttalte seg 16.05.2007 til konsesjonssøknaden for Feios kraftverk. Fylkeskommunen uttalte seg til søknaden 30.03.2007 og viste m.a. til kommunen sin uttale. Olje- og energidepartementet sende 02.02.2010 NVE si innstilling i saka av 23. 11.2009 med forslag til vilkår av 24.11.2009 på ei høyringsrunde. Vik kommune sende uttale i forbindelse med denne høyringsrunda. Denne uttalen er referert framanfor. Fylkeskommunen uttalte seg ikkje i denne høyringsrunden.

Frå kommunen har fylkesrådmannen fått opplyst at kommunen ser prosjekta i Feios i samanheng og at kommunen ikkje har spesielle merknader til søknaden for Nyasetdalen kraftverk.

Fylkesrådmannen meiner at det er lite konfliktstoff knytt til søknaden slik den er framlagt og vil rå til at det vert gitt løyve. Men av omsyn til landskap og biologisk mangfald meiner fylkesrådmannen at det bør sleppast minstevassføring frå inntaket tilsvarende alminneleg lågvassføring 26 liter/sek heile året. Fylkesrådmannen vil også peike på at den planlagde elvekryssinga med rørgate som stålrør innstøpt i begge endar og føring av elva i kulvert på kryssingspunktet, vert utført så skånsamt som mogeleg i høve til landskap.

KONKLUSJON/TILRÅDING

Fylkesrådmannen rår til at det vert gitt løyve til bygging av Nyasetdalen kraftverk fordi fordelane av tiltaket vert vurdert til å vere større enn ulempene for allmenne og private interesser. Av omsyn til landskap og biologisk mangfald meiner fylkesrådmannen at det bør sleppast minstevassføring frå inntaket tilsvarende alminneleg lågvassføring 26 liter/sek heile året. ”

Sogn og Fjordane Turlag har i e-post datert 08.10.2010 gitt følgende uttalelse:

”Vi takkar for høyringsbrevet dykkar av 31.08.2010. Høyringsfråsegna vår er basert på konsesjonssøknaden med vedlegg og anna informasjon lasta ned via internett, Turkart Nærøysfjorden, og på samtaler med lokalkjende i Vik Turlag. Vi har dessverre ikkje hatt tid til å reise på synfaring.

Om Sogn og Fjordane Turlag:

Sogn og Fjordane Turlag (sjå www.turistforeningen.no/sognogfjordane) er eitt av Den Norske Turistforening sine 56 medlemslag, og fylkeslag for 16 lokale lag spreidd over heile fylket. Siste medlemstal: 5.446. Nyasetdalen kraftverk ligg i Vik Turlag sitt arbeidsområde, sjå: <http://www.turistforeningen.no/vik/>

Om friluftsliv i det aktuelle området:

Anslagsvis 2/3 av utbyggingsområdet ligg inne i eit regionalt viktig friluftsområde, sjå Vedlegg 1. Heile utbyggingsområdet ligg inne i eit FRIDA-registrert lokalt viktig friluftsområde, sjå Vedlegg 2.

Eitt av dei absolutt viktigaste og flottaste turmåla i heile Vik kommune, Rambertinden, 1.623 m, ligg sør for den øvre delen av Nyasetdalen. Det går fleire ruter til toppen. Den viktigaste frå nord, følgjer Klukseggi som er fjellryggen på nordvestsida av Nyasetdalen. Frå denne, heilt klårt regionalt viktige, ruta har ein mange stadar utsikt "rett ned på" det omsøkte utbyggingsområdet i Nyasetdalen! For info om dei viktigaste turrutene i området, sjå Turkart Nærøyfjorden.

Kommentarar til utbyggingsplanane:

Slukevna for den planlagde kraftstasjonen varierer mellom maksimum 209,4% og minimum 10,5% av middelvassføringa. Dette er ei relativt hard vassutnytting, men ikkje ekstraordinært hard.

Reguleringar og overføringar: *Vi er kritiske til slike "tversover-overføringar" som det her er snakk om for det vesle feltet aust for hovudfeltet. Ekstra kritiske vert vi når det er snakk om bruk av open kanal til overføringa. I dette tilfellet er det eit lite felt det er snakk om, det utgjer berre 8,8% av totaltilsiget på 12,06 mill m³/år. Gjennomsnittsvassføringa på 34 l/s er berre litt høgere enn alminneleg lågvassføring på 26 l/s. Viss NVE skulle vurdere å gje konsesjon til utbygginga, ber vi om at denne overføringa vert sløyfa, og at dette i staden vert sett i samanheng med storleiken på minstevassføringa. Viss NVE vurderer å gje løyve til overføringa, ber vi om at det vert sett krav om at overføringa skjer gjennom eit nedgrave røyr! Ei opa grøft synest vi er heilt uakseptabelt!*

Inntak: *Vi har ingen spesielle merknader til plasseringa eller utforminga av inntaket, men ber om at det vert delvis "kamouflert" med naturstein. Slik vi tolkar det som står under "Avbøtande tiltak" på side 18 i konsesjonssøknaden, er det lagt opp til det, og det er gledeleg!*

Røyrgate: *Vi har ingen spesielle merknader til røyrгатetraseen, men er kritiske til at røyrгата skal krysse elva i lufta. Dette blir synleg på lang avstand, også frå den viktige turruta langs Klukseggi. Det vanlege når røyrгater skal krysse elvar, er å grave røyrret ned under elva. Bedømt ut frå kartet, skulle det ikkje vere noko problem å finne ein høveleg stad til det her heller. Men vi presiserer at vi ikkje har vore på synfaring.*

Kraftstasjonen: *Vi har ingen merknader til plasseringa, men er svært kritiske til at taktekinga skal vere svarte stålplater! Dels er vi kritiske til dette p.g.a. utsjånaden (den er avhengig av kor matte/ blanke platene er), men aller mest er vi kritiske fordi det kan vere med på å auke lydnivået frå kraftstasjonen.*

Når det gjeld lydisolering, meiner vi det må vere eit absolutt krav at kraftstasjonen ikkje i det heile skal kunne høyrast frå den viktige turruta på Klukseggi og frå fjellområdet nord for Nyasetdalen. Så langt til fjells skal det vere stille, bortsett frå naturen sine eigne lydar!

Vegbygging: *Når det gjeld "vegen" fram til inntaket, oppfattar vi konsesjonssøknaden slik at den skal bli tilsvarende det NVE gjerne omtalar som "køyresterkt terreng". Altså ein "veg" som går mest mogeleg i eitt med naturen, samstundes som den er køyrbar med eigna køyrety. Dette oppfattar vi som ei akseptabel form for tilkomst til inntaket.*

Netttilknyting: *Vi oppfattar konsesjonssøknaden slik at det skal nyttast ein enkelt isolert kabel med 3 leiarar, og at denne vert opphengd i stolpar. For mellom anna fugl, er dette betre enn ei tradisjonell luftline. Men vi skulle ønskje at kabelen vert graven ned, til dømes i vegkanten, i staden for å gå i lufta. Vi ber NVE om sterkt å vurdere å stille krav om dette! I alle fall til ein kjem ned til dei skarpe svingane på vegen, men helst heile vegen!*

INON: I konsesjonssøknaden står det mellom anna at "Det er bygd ein skogsbilveg som ikkje er registrert i INON-databasen." Av det vi kan sjå på Fylkesatlas sitt INON-kart, stemmer ikkje dette lenger, sjå kartutdrag i Vedlegg 3.

Minstevassføring: Utbyggerane ønskjer ikkje å sleppe ein einaste dråpe minstevassføring nokon del av året. Dei ønskjer å tørlegge elva fullstendig bortsett frå når det er flaum. Vår noko "uærbødige" kommentar til det er følgjande: Her har Sognekraft AS, (til liks med nokre andre storkraftutbyggerar, har vi sett) hengt seg opp i gamalt tankegods frå utbyggingar på 1950- og 1960-talet. Men slik er det ikkje i dag, i moderne kraftutbyggingar skal det sleppast minstevassføring! Dette både av omsyn til det visuelle, og ikkje minst av omsyn til fossefall og anna biologisk mangfald. Viss NVE skulle ønskje å gje konsesjon, ber vi om at det også vert sett skikkelege krav til minstevassføring heile året!

Vårt framlegg er 5-persentilen sommar og vinter. Viss "tersover-overføringa" vert sløyfa, gjer vi framlegg om at minstevassføringa om sommaren vert sett til halvdelen av 5-persentil sommar.

Kommentarar til verknadane av utbygginga:

Biologisk mangfald: Synfaringa i området var 10.10.2007. Oktober er ei dårleg tid for kartlegging av dei fleste typar biologisk mangfald, og ei synfaring på den tida har avgrensa verdi. Men vi har for lite kunnskapsgrunnlag til å vurdere om det har påverka kvaliteten på biologisk mangfald-rapporten.

Landskap: Fotomaterialet i søknaden med vedlegg, viser at Nyasetelvi er viktig i landskapet med mange fine stryk og fossefall. Vi vil også peike på at elva er svært godt synleg frå den viktige turruta oppe på Klukseggi, der ein mange stader ser rett ned i dalen. Med ei fullstendig tørlegging av elva, bortsett frå i flaumperiodane, slik utbyggaren ønskjer, blir den negative konsekvensen for landskapet stor. Vi synest den negative verknaden utbygginga får for landskap er undervurdert i søknaden!

Når det gjeld INON vert det i konsulentrapporten sagt at INON har stor verdi (og det er vi einige i), men at den negative konsekvensen av INON-bortfallet er liten. Det siste er vi sterkt ueinige i! Her er det snakk om ei svært lita utbygging som fører til eit ganske stort bortfall av INON i sone 1 og 2. Og dette er ikkje "kva som helst slags INON"! Dette er del av eit ganske stort areal INON der ein vesentleg del av totalarealet ligg inne i Nærøysfjorden verdsarvområde. Etter vårt syn er det ei grov feilvurdering å omtale eit så vidt stort INON-bortfall som det her er snakk om, og for så lite ny kraft, som "liten negativ verknad på INON-område." Her er det stor negativ verknad!

Avbøtande tiltak: Vi har alt nemnt at det må stillast krav om skikkeleg heilårs minstevassføring. Viss økonomien i prosjektet er så dårleg at det ikkje kan sleppast minstevassføring, "så er ikkje prosjektet liv laga"!

Sannsynlegvis er det ein del fossefall på utbyggingsstrekninga i dag. For å ivareta fossefallet, ber vi NVE om ikkje berre å pålegge minstevassføring, men også å sette krav om oppsetting av eit høveleg tal predatorsikre rugekassar for fossefallet.

Samandrag av Turlaget sitt syn på utbygginga:

Dette er ikkje ei utbygging som vi ønskjer. Vi synest det blir altfor mykje utbygging i Feios viss Feios kraftverk får konsesjon i samsvar med NVE si tilråding til OED. Dei urørte elvestrengane som blir att viss den utbygginga får konsesjon, bør få renne i fred, etter vårt syn!

Vurdert utelukkande ut frå friluftsisinteressene, har vi neppe god nok grunn til å gå mot utbygginga. Nyasetdalen er neppe så svært mykje brukt til friluftsliv i dag, men bruken kan kome til å auke viss alle dei andre elvane i Feios blir lagde i røyr. Men slik situasjonen er i dag, er vi nokså sikre på at Kluksaggi, der ein ser "rett ned i" Nyasetdalen, er mykje meir brukt, og mykje viktigare for friluftsliv enn sjølve Nyasetdalen.

Dei viktigaste grunnane for NVE til eventuelt å gå mot utbygginga, er ut frå sumverknaden av utbyggingane i Feios, og ut frå det store INON-bortfallet sett i forhold til den vesle produksjonen frå Nyasetelvi kraftverk. Ei samanlikning: I Nyasetelvi ved inntaket er middelvassføringa for heile året 382 l/s. Den samla minstevassføringa som skal sleppast forbi 5 inntak (4 om vinteren) til Feios kraftverk er 295 l/s om sommaren og 85 l/s om vinteren. Nyasetelvi vert med andre ord ei av dei største attverande elvane i Feios viss Feios kraftverk vert bygd! (Storelvi oppstrøms inntaket til Feios kraftverk, blir sjølvsagt betydeleg større.)

Så noko heilt anna: Vi kjenner ikkje innhaldet i avtalen mellom Sognekraft og grunneigarane, så det er vanskeleg å ha noko sikker meining om det. Men kanskje vil ikkje grunneigarane langs Nyasetelvi sitte att med så mykje at ei utbygging blir nokon vesentleg økonomisk fordel for dei heller?"

I brev av 21.09.2010 skriver **Magnar Tjønn og Bjørn Grindedal**, grunneiere i området:

"I den grad linja til Nyasetdalen Kraftverk kjem i konflikt med jord- og skogbruksverksemd vil underteikna at kraftverket skal dekke arbeid/kostnad med å midlertidig demontere linja."

I brev av 15.10.2010 skriver **Jan Magne Rinde**:

"Denne kraftutbygginga sett i samband med Feios kraftverk er heilt ute av dimensjonar. Det vert ikkje teke omsyn til naturverninteresser eller livsvilkår for Feiosbygda. "Grådighet må svare seg", og utbygginga i sin heilskap stadfester dette.

Bygda kjem til å mangle vassforsyning til primærbehova.

Vassforsyning til bygdesamfunnet er ikkje planlagt.

Sognekraft har lova eigen symjehall til bygda, det er ikkje planlagt.

Vert det utbygging mot alle odds, må bygdesamfunnet få ytterlegare 10 millionar til allmennnyttige formål.

Bygdefolket må få svært billig straum (25% av gjeldande markedsverdi) for framtida.

Ein kostbar skulptur av ein framstående kunstnar må plasserast sentralt i bygda.

Eit kunst og kulturmuseum må plasserast i bygda Feios med lokal, nasjonal og internasjonal spennvidde.

Eit eige eldresenter må byggjast i bygda.

Vik kommune må dela godene med bygda i større grad enn hittil.

NB! Ei arbeidsgruppe har kartlagt alle feilkjelder knytt til Feios kraftverk (Åfedt-elvi) og det tyder på at dei har påvist validitetsmanglane i den forrige rapporten. Dermed er tilrådinga frå NVE om Feios kraftverk basert på sviktande grunnlag."

Vik kommune har ikke uttalt seg til søknaden.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 24.05.2011 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Avsendar: Jan-Magne Rinde

Dato: 14.10.2010

Kommentar: Sognekraft har ingen kommentarer til denne høringsfråsegna.

Avsendar: Magnar Tjønn og Bjørn Grindedal

Dato: 21.09.2010

Kommentar: Sognekraft stiller seg positiv til krava frå desse to grunneigarane så lenge ei eventuell demontering skjer når kraftverket ikkje er i drift.

Avsendar: Sogn og Fjordane Turlag

Dato: 08.10.2010

Kommentar: Kraftstasjonen: Val av platetekking på kraftstasjonen vil ikkje ha innverknad på støyen frå stasjonen. Støysisoleringa vert ivareteken i vegger, i takkonstruksjonen, ventilasjonsopningar og i utløpskanalen.

INON: Då søknaden vart utarbeida/sendt var ikkje skogsbilvegen registrert i INON databasen. No er den registrert og dette medfører at kraftverket sin innverknad på INON vert ytterlegare redusert.

Utover dette har Sognekraft ingen kommentarer til høringsfråsegna.

Avsendar: Sogn og Fjordane Fylkeskommune

Dato: 11.02.2011

Kommentar: Sognekraft har ingen kommentarer til denne høringsfråsegna."

Søker har i e-post av 03.04.2012 kommentert uttalelsen til Fylkesmannen slik:

" Fylkesmannen skriv det går ei «viktig turrute» opp dalføret. Ifølgje grunneigarane er dette ikkje korrekt. Dalen er lite brukt som turområde.

Vi foreslår at minstevassføringa vert sett til alminneleg lågvassføring om sommaren (27 l/s) og at det ikkje vert sett krav til slepp av minstevassføring om vinteren. Dette vurderar vi som tilstrekkeleg sett i forhold til NVE si tilråding for Feios Kraftverk når det gjeld slepp av minstevassføring i Nyasetelvi."

Etter befaringen som ble holdt i området etter høringsrunden har søker også kommet med følgende presiseringer til søknaden:

1. Det kan bli behov for en dam som er nærmere 20 meter, i stedet for de omsøkte 13 meter.
2. Etter å ha vurdert plasseringen av inntaket i terrenget med bl.a. NVE er det aktuelt å flytte inntaket noe nedover i terrenget, mot kote 720 i stedet for det omsøkte kote 770.
3. Søker ønsker en form for permanent traktorveg opp til inntaket.
4. Søker er positiv til en løsning som innebærer at røret graves ned ved elvekryssingen, i stedet for rørbrua som er omsøkt.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Sognekraft AS ble startet i 1947 av kommuner og kraftlag i midtre og indre Sogn. Selskapet har om 70 ansatte, og drifter kraftverk med en årlig produksjon på 446 GWh. Hovedkontoret er i Vik i Sogn.

Om søknaden

Sognekraft AS søker om å bygge et småkraftverk i Nyasetelvi, en sideelv til Storelvi i bygda Feios i Vik kommune. Det er planlagt en større vannkraftutbygging i Storelvi fra før, med Sognekraft som tiltakshaver.

Beskrivelse av området og eksisterende inngrep

Utbyggingsområdet ligger i Vik kommune i Sogn og Fjordane. Landskapet er preget av store kontraster, fra fjell, bre og tett skog i de øvre delene til kulturlandskap med boliger, gårdsdrift og fruktdyrking ned mot fjorden.

Hovedvassdraget har utspring i Fresvikbreen og fjellene rundt, og renner nordover gjennom bygda Feios til utløpet på sørsiden av Sognefjorden. Feioselva består av to hovedelver som møtes et par km oppstrøms utløpet i fjorden – Storelvi fra sør og den mindre Åfetelvi fra vest. Nyasetelvi i Nyasetdalen er den største sidebekken til Storelvi, og møter Storelvi fra vest om lag 4 km oppstrøms utløpet i fjorden.

Storelvi renner til dels i et åpent kulturlandskap med godt innsyn. Sidebekken Nyasetelvi renner for det meste nede i en trang og bratt skogbevokst v-dal, og er lite synlig i de nedre delene. Den øvre delen av dalen er flatere og danner en åpen botn, med lite vegetasjon og godt innsyn fra fjellryggene rundt.

Hoveddalføret er preget av boliger og gårdsdrift, særlig den nedre delen. Opp Nyasetdalen går det kun en enkel skogsvei, som går over til sti etterhvert. Det ligger to støler i Nyasetdalen.

Per i dag går det både en 300 kV ledning (Fardal-Hove) og en 66 kV-linje (Njøs-Vange) gjennom Feiosbygda og oppover Åfetdalen. Det er nylig gitt konsesjon til en større vannkraftutbygging i hovedvassdraget i Feios.

Teknisk plan

Inntak og overføringer

Kraftverket er planlagt med inntak ved kote 770, med en betongdam med høyde ca 4 m og lengde ca 13 m. Planen er senere justert til inntak ned mot kote 720, og damlengde inntil 20 m. Det er søkt om overføring av en liten bekk til inntaket. Inntaksdammen vil demme ned et areal på om lag 100 m².

Rørgate

Fra inntaket er det planlagt ca 1700 m nedgravd rørgate, med én elvekryssing, ned til kraftstasjonen. Elvekryssingen er planlagt som selvbærende rør i dagen, støpt i forankringsklosser på hver siden av elven. Dette er senere justert til elvekryssing i nedgravd rør som et alternativ. Selve elven med restvannføring er foreslått lagt i kulvert på dette punktet, for at elva skal kunne krysses med traktor.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt ca ved kote 470. Utløpet er tenkt sluppet direkte ut i bekkeinntaket som er prosjektert i forbindelse med vannkraftutbyggingen i Feios.

Elektriske anlegg

I stasjonen er det planlagt installert en peltonturbin med maks slukeevne på 800 l/s, minimumsslukeevne 40 l/s, og installert effekt på 2 MW. Det søkes om ca 1250 m med 22 kV luftlinje, fra Nyasetdalen kraftverk ned til linja som vil gå til Feios kraftverk.

Veier

Den eksisterende skogsbilveien slutter nær den planlagte elvekryssingen. I søknaden er det tenkt å bruke rørgatetraseen som adkomst til inntaket, med terrenggående kjøretøy. Under befaring ble dette presisert til permanent traktorvei til inntaket.

Massetak og deponi

Eventuelle overskuddsmasser foreslås brukt til terrengarrondering lokalt.

Hydrologisk grunnlag

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på ca 4,5 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 382 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,01 % og nedbørfeltet har en breandel på 3,6 %. Avrenningen er relativt stabil fra år til år med dominerende vårflom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 123 l/s og 17 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 26 l/s. Det påpekes at lavvannsverdiene kan være noe overestimert siden referansefeltet er vesentlig større. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 800 l/s og minste slukeevne 40 l/s. Det er ikke søkt om å slippe minstevannføring. Ifølge søknaden vil dette medføre at 80 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon. I ettetid har søker selv foreslått å slippe vann tilsvarende alminnelig lavvannføring om sommeren (ca 26 l/s), og ikke minstevannføring om vinteren.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Nyasetdalen kraftverk til 6,66 GWh fordelt på 2,23 GWh vinterproduksjon og 4,43 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 18,2 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,73 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Arealet som det blir lagt beslag på i prosjektet utgjør totalt 9 150 m². Det er inngått avtale med alle de aktuelle grunneierne.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er definert som LNF-område i arealplanen til kommunen. Det må søkes om dispensasjon fra denne planen.

Samlet plan (SP)

Nyasetdalen kraftverk er unntatt behandling i Samla plan.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil medføre reduksjon av INON. Ifølge søknaden vil 4,5 km² av nåværende INON-sone 2 endre status til inngrepsnært område, 3,1 km² av nåværende sone 1 blir INON-sone 2. Disse tallene er beregnet uten skogsbilveien som går gjennom en del av området idag, og som ble registrert senere. Tallene vil være noe lavere om veien regnes med. Villmarkspregede områder blir ikke berørt av tiltaket. Dersom Feios kraftverk blir utbygd vil arealtallene over bli om lag halvert.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 6,5 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon.
- Lokal verdiskaping for grunneiere og kommunen.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Nyasetelvi.
- Potensiale for skjemmende tekniske inngrep

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Med en slukeevne tilsvarende 209 % av middelvannføringen uten minstevannføring, vil dette gi en restvannføring på ca. 75 l/s, eller 19 % av middelvannføringen rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Så godt som alt dette vil komme i flomperioder. De største flomvannføringene blir minst påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 47 dager i et middels vått år. I 33 dager vil vannføringen være under summen av minste slukeevne og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 147 l/s ved kraftstasjonen.

Figur 4-6 i vedlegg 3 i søknaden skisserer vannføringssendringene etter en utbygging. Den naturlige vannføringen er jevnt høy på sommeren grunnet jamn tilgang på smeltevann fra bre og snø i nedbørsfeltet. Kraftverket er dimensjonert for å fange opp mesteparten av denne vannføringen, men med overløp noen dager i året. Resultatet av den omsøkte utbyggingen vil først og fremst være merkbart som en kraftig redusert sommervannføring med enkelte få overløpssituasjoner.

NVE mener at omsøkt slukeevne uten minstevannføring ivaretar lite av vassdragets naturlige vannføringsskema. Med minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring om sommeren vil det gå noe vann i elven, men mengden vil være langt unna den naturlige sommervannføringen og den naturlige variasjonen vil også for det meste utebli.

Landskap og brukerinteresser

Etter NVEs mening er reduksjonen av INON og effekten på landskapet et av de viktigste momentene å vurdere i denne saken. I søknaden er verdien av INON-områdene vurdert som stor, mens virkningen av tiltaket er vurdert som svært liten. NVE er til en viss grad uenig i denne konklusjonen. Reduksjonen av INON er ikke så stor i prosent, men det bør ses i sammenheng med at Nyasetdalen bærer lite preg av inngrep og er nært knyttet til fjellområdet som grenser til Fresvikbreen og verdensarvområdet Nærøyfjorden. Nyasetdalen er en smal buffer mellom et område med bosetting og mange inngrep, og et høyfjellsområde som brukes til friluftsliv og har stor landskapsverdi. Et bortfall av INON i dette område bør vurderes som mer enn kun en prosentvis reduksjon.

Friluftslivsinteressene er viktige i diskusjonen rundt landskapets verdi. Som både Fylkeskommunen, Fylkesmannen og Sogn og Fjordane Turlag peker på er fjellområdene rundt utbyggingsområdet lokalt og regionalt viktige for friluftsliv, og hittil så godt som uten inngrep. Turruta langs Klukseggi er hovedruta til Rambertinden, et populært turmål i kommunen. Fra Klukseggi har man fritt innsyn rett ned i Nyasetdalen, og særlig den åpne botnen som grenser til inntaksområdet. Etter NVEs mening er friluftslivsinteressene betydelige i dette området.

Konsekvensene av en eventuell utbygging for landskapet og friluftslivsinteressene er først og fremst knyttet til inntaket, plasseringen og utformingen. Rørgaten vil gå i den delen av dalen som er trang og skogkledd, med relativt lite innsyn. Inntaket er planlagt til overgangen mellom dette partiet, og det øvre partiet der dalen flater ut til et vidt og åpen terreng med lite vegetasjon og fritt innsyn til elva. Helt innerst dannes det en botn der det under befaringen var en markert foss og en antagelig permanent snøfonn. En synlig inntakskonstruksjon innenfor denne øvre delen av dalen vil være meget skjjemmende, etter NVEs mening, og bør unngås. Inntaksdammen er prosjektert som 4 meter høy og 13 meter lang, og etter befaringen kom det fram at det kan være behov for å øke damlengden til 20 meter. I tillegg til selve betongterskelen kommer tilretteleggingen av adkomst til traktorvei, et inngrep

som ofte er synlig på lang avstand. Ulempene knyttet til inntaket kan avbøtes ved å legge inntaket noe lenger ned, til strekningen som er mer skjermet for innsyn. Dette området ligger mellom kote 770 og kote 720. Dette ble også diskutert direkte med søker under befaringen. Flytting av inntaket vil også gi en mindre reduksjon av INON enn den som er oppgitt i søknaden.

Den planlagte overføringen fra inntaket vil også være unødig skjemmende, etter NVEs syn. Overføringen er planlagt i åpen grøft som vil være svært synlig ovenfra. Vannet som er planlagt overført er fra et lite felt. NVE mener at kraftmengden som innvinnes ved overføringen ikke står i forhold til inngrepet, og at overføringen bør sløyfes.

Landskapsverdiene er mindre nedover dalen langs rørgatetraseen, men kan ikke ses helt bort fra. Terrenget er vekslende, og elva har flere mindre stryk som går i åpent terreng. Elva er også synlig fra veien mange steder. Ifølge søknaden brukes den eksisterende veien og stien relativt lite idag, men man kan ikke se bort fra at bruken vil øke noe hvis veien blir oppgradert. NVE mener at både næropplevelsen av rennende vann og synsinntrykket av vann i elveleiet på avstand er verdier som bør tas vare på. En minstevannføring vil kunne være et godt avbøtende tiltak for å beholde noe av elvas fysiske karakter.

Selve rørgaten krever rydding av skog, og er ofte det mest synlige inngrepet på kort sikt. På lengre sikt vil denne traseen gro igjen, men uten trær som kan skade vannveien. I skogsterreng vil den derfor fortsatt være synlig.

Rørgata er planlagt å krysse elven på ett punkt, som stålrør lagt i dagen på betongfundamenter og restvannet i elva ført i kulvert. Fylkesrådmannen ber om at denne kryssingen blir utført så skånsomt som mulig av landskapshensyn. Etter NVEs mening er slike åpne løsninger skjemmende og ofte meget synlige. Å føre rørgata under elva i et lavbrekk er noe mer omfattende, men gir et langt bedre inntrykk etter utbygging. Søker har stilt seg positiv til en slik løsning.

Samlet sett mener NVE at med de nevnte justeringene er konsekvensene for landskap og friluftsliv akseptable.

Biologisk mangfold, flora og fauna

Et annet moment i denne saken er hensynet til livet i og rundt elva, i dette tilfellet særlig fossekallen. Hekkeplassene til fossekallen trues av vannkraftutbygging, da den er avhengig av rennende vann med et visst fossepreg for å kunne skjule redet og sikre ungene. Fossekallen er også avhengig av åpent vann vinterstid for å finne mat. Selv om det vil være noe overløp fra dammen i perioder er det forventet at det omsøkte prosjektet vil gi så stort tap av rennende vann at fossekallen ikke vil kunne finne næringsgrunnlag eller hekke i Nyasetelvi etter en utbygging. Dette forholdet kan avbøtes ved å pålegge en minstevannføring året rundt som sikrer bunndyrproduksjonen, samt legge til rette for skjulte reirplasser for fossekallen der vannføring er tilstrekkelig stor. Etter standardvilkår for naturforvaltning kan Fylkesmannen gi pålegg om etablering av egnede hekkeplasser for fossekall.

Utbyggingen antas også å være negativ for hjortebestanden, som vil bli forstyrret under anleggsfasen og vil finne noe mindre skjul etter utbygging. NVE har ikke lagt vekt på dette, da det fortsatt vil være store områder tilgjengelig for hjorten etter utbygging.

Det er ikke funnet rødlistede arter i området, og potensialet anses som liten. For øvrig er det vanlige arter med stor utbredelse. Undersøkelsene i søknaden peker på at fuktighetskrevede og lyskrevede vegetasjon nær elva vil påvirkes negativt av en tørrlegging.

Etter NVEs mening bør det legges til rette for at det går en viss mengde vann i elveleiet uansett om artene som berøres har spesiell verdi. Å opprettholde noe av det opprinnelige livet i og rundt en elv er

en naturlig del av god vassdragsforvaltning også når det bygges ut til vannkraftformål. Restfeltet vil bidra med noe vann, særlig nederst mot utløpet, og særlig om den planlagte overføringen sløyfes. For å sikre tilstrekkelig vannmengde på hele strekningen året rundt vil det være nødvendig å pålegge en minstevannføring.

Samlet belastning

I hovedvassdraget Feioselvi er det nylig gitt konsesjon til en større vannkraftutbygging, med samme utbygger. Prosjektet omfatter å utnytte Storelvi og Åfetelvi, med flere sidebækker inkludert Nyasetelvi i et takrenneprosjekt. Kraftstasjonen er planlagt i fjell nær utløpet ved fjorden. En eventuell utbyggingen av Nyasetelvi vil utnytte fallet lokalt i elva før vannet slippes direkte i inntaket for Feios kraftverk.

Prosjektet i Feios var ikke uten konflikter, men disse konfliktene var i stor grad knyttet til lokale interesser rundt Åfetelvi. Inntakene lenger opp i dalføret, bl.a. i Nyasetdalen var lite konfliktfylte og det ble ikke vurdert å være spesielle naturtyper eller arter som krevde spesielle hensyn i dette området. Sogn og Fjordane Turlag mener at utbyggingen i Feios er et argument for å la Nyasetdalen forbli urørt, og ønsker at det skal være noen urørte bekkedrag igjen i dalen. Etter NVEs oppfatning er det ingenting som skulle tilsi at samlet belastning for en art eller naturtype i denne saken er tilstrekkelig grunn til å avslå konsesjon til Nyasetdalen kraftverk. Det er derimot desto viktigere at det legges til rette for en skånsom utbygging med god tilpasning og avbøtende tiltak for verdiene i vassdraget. Feiosdalen vil bli preget av vannkraftutbygging, men vil samtidig gi gode inntekter og arbeidsplasser lokalt, og en ikke ubetydelig kraftproduksjon. De to utbyggingene kan planlegges og utføres samtidig, slik at ulempene i byggetiden blir minimert.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknaden om Nyasetdalen kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 4 og 5, samt §§ 8-12, jf. lovens § 7 om prinsipper for offentlig beslutningstaking.

Forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer § 4

Jf. naturmangfoldloven § 4 er målet for naturtyper at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype.

§ 52 i naturmangfoldloven kapittel VI åpner for at det kan fastsettes forskrift som gir naturtyper status som utvalgt for å fremme målet i lovens § 4. NVE vurderer videre at truede og/eller sårbare vegetasjonstyper eller områder som er kartlagt som utvalgte naturtyper med verdi viktig (B) eller svært viktig (A) bør vektlegges sterkere enn trivielle vegetasjonstyper og naturtyper. Ingen registrerte naturtyper i influensområdet er blant naturtypene som til nå er fastsatte som utvalgte naturtyper. En utbygging av Nyasetdalen kraftverk vil derfor etter vår vurdering ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer.

Forvaltningsmål for arter § 5

Jf. naturmangfoldloven § 5 er målet at arter og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og slik at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er

nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og øvrige økologiske betingelser.

Naturmangfoldloven § 23 åpner for at det kan fastsettes forskrifter med arter som skal prioriteres for å fremme målet i lovens § 5. NVE vurderer videre at truede og eller/sårbare arter bør vektlegges sterkere enn trivielle arter med livskraftige bestander. Ingen av de registrerte artene i influensområdet er blant artene som til nå er fastsatt som prioriterte arter. Det er heller ikke registrert trua eller sårbare arter som antas å bli vesentlig berørt av en utbygging. En utbygging av Nyasetdalen kraftverk vil derfor etter vår vurdering ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for arter.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Biologisk mangfold i influensområdet er kartlagt i en egen rapport som er utarbeidet for Sognekraft AS. Søknaden har blitt sendt på alminnelig høring til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner. NVE har også vært på befaring i området.

Etter NVEs syn er kunnskapsgrunnlaget for de aktuelle konsekvensene tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Føre-var-prinsippet § 9

Bestemmelsen skal ses i sammenheng med vurderingen av kunnskapsgrunnlaget, som er omtalt ovenfor. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse er det en forutsetning at det foreligger en reell risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, men det er ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at en skade vil inntre. NVE kan ikke se at nevnte forutsetning ligger til grunn i denne saken.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen, jf. også formuleringen i § 8 om "effekten av påvirkninger". I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede fremtidige inngrep. NVEs vurderinger i forhold til dette for Nyasetdalen kraftverk er beskrevet under temaet "Samlet belastning".

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Jf. naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket forårsaker, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Ved en ev. konsesjon for Nyasetdalen kraftverk vil det bli gitt et sett vilkår som ivaretar dette prinsippet.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Bestemmelsen gjelder valg av driftsmetoder, teknikk eller lokalisering "for å unngå eller begrense skader" på naturmangfoldet. I sin vurdering ser NVE på mulige tiltak for å unngå eller begrense negative konsekvenser for naturmangfoldet ved en utbygging. For Nyasetdalen kraftverk vurderer NVE blant annet forskjellige utbyggingsløsninger med alternativ inntaksplassering, alternativ elvekryssing, minstevannføringsslipp og tilpasning for å ivareta fossefall.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 6,6 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Flytting av inntaket og slipp av tilnærmet 5-persentil vannføring året rundt er anslått å redusere årlig produksjon med om lag 1 GWh hver, som gir ca 4,5 GWh årlig i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De to siste årene har NVE klarert om lag 1,3 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller dersom de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Nyasetelvi er et vassdrag som utgjør en buffer mellom et kulturlandskap med mange inngrep og et høyfjellsterreng med store verdier. Det er ikke knyttet spesielle verdier til Nyasetelvi som vassdrag. En utbygging som omsøkt antas å ha negative konsekvenser for landskapsverdier og for fossefall, men disse konsekvensene kan i stor grad avbøtes ved å tilpasse prosjektet og slippe minstevannføring. Etter vårt syn vil en justert og skånsom utbygging ikke ha avgjørende betydning for allmenne interesser.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Sognekraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Nyasetdalen kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Sognekraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer ca 1250 m hengekabel med 22 kV spenning ned til tilkoblingspunkt på planlagt linje for Feios kraftverk. Sognekraft AS har dimensjonert den planlagte linja for Feios kraftverk med tanke på tilknytning fra Nyasetdalen.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Sognekraft AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggsconsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	382 l/s
Alminnelig lavvannføring	26 l/s

5-persentil sommer	123 l/s
5-persentil vinter	17 l/s
Største slukeevne	800 l ³ /s
Største slukeevne i % av middelvannføring	209 %
Minste slukeevne	40 l/s

Sognekraft AS har etter befarings foreslått en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring, ca 26 l/s, om sommeren, og ingen minstevannføring om vinteren. Fylkeskommunen ber om det samme. Fylkesmannen har anbefalt en minstevannføring tilsvarende 5-persentil om sommeren, ca 123 l/s, og alminnelig lavvannføring om vinteren. Sogn og Fjordane Turlag ber om at det slippes 5-persentil både sommer og vinter, henholdsvis 123 l/s og 17 l/s.

NVE mener at det må slippes en minstevannføring hele året av hensyn til bl.a landskaps- og friluftsverdier, og av hensyn til fossefall. For at fossefallet skal finne næring må minstevannføring pålegges året rundt i tillegg til at vannføringen i hekkesesongen ikke er for lav. NVE mener at det også må tas hensyn til at hovedvassdraget også bygges ut, slik at det blir viktigere med en skånsom utbygging av Nyasetelvi.

NVE mener at den omsøkte slukeevnen er såpass høy at mye av vassdragets naturlige variasjon vil utebli. Dette kan avbøtes ved å ikke gjennomføre den planlagte overføringen til inntaket. At denne sidebekken får renne fritt vil både bidra til en økt mengde vann i vassdraget, og ivareta noe av den naturlige variasjonen. Sidebekken er beregnet til å ha en middelvannføring på om lag 33 l/s, med 5-persentilvannføring på 26 l/s om sommeren og 3 l/s om vinteren.

Ut fra en samlet vurdering fastsetter NVE en minstevannføring sluppet fra inntaket på 100 l/s i tiden 1. mai til 30. september og 15 l/s resten av året. NVE gir samtidig ikke tillatelse til den planlagt bekkeoverføringen til inntaket. Dette vil gi en samlet minstevannføring nær 5-persentilvannføring sommer og vinter i Nyasetelvi. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på om lag 1 GWh/år, basert på tall oppgitt fra søker og NVEs beregninger. Samlet produksjon vil da bli på ca 5,5 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Overføringer	Den omsøkte bekkeoverføringen til inntaket sløyfes.
Inntak (kote)	I overkant av kote 720, se kommentar under "Annet"
Kraftstasjon (kote)	Om lag kote 470. Plassering må tilpasses bekkeinntak for Feios kraftverk.
Største slukeevne	800 l/s
Minste slukeevne	40 l/s
Installert effekt	2 MW
Antall turbiner/turbintype	1 Pelton
Vannvei	Helt nedgravd
Spesielle føringer for rørgate	Elvekryssingen skal være med nedgravd rør.
Vei	Permanent traktorvei
Annet	Plasseringen av inntaket skal gjøres nedenfor kote 770, og slik at verken dam eller vannspeil berører botnen øverst i Nyasetdalen. Nøyaktig kotehøyde avklares med NVEs regionkontor i Førde i forbindelse med detaljplanleggingen.

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Dette inkluderer installert effekt og slukeevne. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta elsertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Spesielt skal det tas hensyn for å skjerme botnen øverst i Nyasetdalen og fjellryggene rundt. inntaket og området rundt må utformes minst mulig skjemmende, og eventuelle tiltak mot støy fra kraftstasjonen må vurderes. Turlagets kommentarer til inntak og kraftstasjon kommer inn under dette punktet.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger. FM kan i medhold av dette vilkåret pålegge etablering av hekkedasser for fossefall langs utbyggingsstrekningen.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling

av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Andre merknader

Jan-Magne Rinde uttrykker bekymring for vannforsyningen i dalen. NVE forutsetter at søker ivaretar behovet for sikker vannforsyning, som nevnt i vilkårene for utbyggingen i Feios. NVE tar ikke stilling til de øvrige kravene i Rindes uttalelse om kunst- og kunstmuseum, eldresenter og lignende.

Privatrettslige spørsmål

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer som blir berørt av utbyggingen må løses direkte mellom utbygger og de respektive grunneiere. Dette punktet dekker bl.a. kravet fra Tjønn og Grindedal, om at søker må dekke kostnader ved å midlertidig demontere linja om det er konflikt med jord og skogbruksdrift.

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget.

NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.